

Nr 38.

Ankom till riksdagens kansli den 4 juni 1940 kl. 5 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om nöjesskatt, m. m., jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 26 april 1940 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 271, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning om nöjesskatt; samt
- 2) förordning om särskild avgift vid nöjestillställning, anordnad av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm.

Beträffande författningsförslagens lydelse hänvisas till utskottets hemställan.

Till utskottets behandling ha överlämnats följande, i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) motionen nr 227 i första kammaren av herrar *Sandén* och *Wagnsson*, vari yrkats, »att riksdagen måtte besluta, dels att nöjesskatten i fråga om biograf måtte enhetligt fastställas till 25 % på nettopriset för entré, dels att viss del av den statliga nöjesskatten, i den mån den inspelas på svenskt program, måtte restitueras genom statsverkets försorg till vederbörande filmproducent»;

2) motionen nr 229 i första kammaren av herr *Fredrik Ström*, däri hemställts, att riksdagen måtte besluta följande ändringar i det i Kungl. Maj:ts proposition nr 271 framlagda förslaget till förordning om nöjesskatt, nämligen:

att bestämmelserna i 5 § om Taxa I erhålla följande lydelse:

»Taxa I: vid nöjestillställning, som avses i 2 § a)

på biljetter till ett pris överstigande 2 kronor: 15 procent av biljettpriset;

på biljetter till ett pris icke överstigande 2 kronor: 10 procent av biljettpriset;

vid nöjestillställning som avses i 2 § b) 15 procent av biljettpriset.»;

att 7 § erhåller följande tillägg:

»d) för fribiljett, som utlämnas till arbetslösa, medellösa lytta, skolresogrupper och motsvarande kategorier.»;

att 12 § st. 2 erhåller följande lydelse:

»Lämnas ej sådant medgivande av länsstyrelsen eller är fråga om nöjes-tillställning av annat slag, må kommunen, när skäl därtill äro, medgiva be-frielse från den kommunen tillkommande andelen av nöjesskatten eller be-loppets användande på sätt i första stycket sägs.»;

samt att bestämmelser utarbetas om upptagande av nöjesskatt på s. k. restaurangdans.

3) motionen nr 273 i andra kammaren av herr *Kilbom m. fl.*, i vilken hem-ställts, »att riksdagen beslutar sådan ändring i den i proposition 271 intagna lagtexten att fribiljetter till barn under 12 år i föräldrars sällskap, till spe-ciella barnföreställningar och till militär i uniform befrias från nöjesskatt; att restauranginnehavare förpliktigas till erläggande av nöjesskatt för var och en, som vid danstillfällen besöker restaurang eller den del därav, där dans pågår, för den händelse blott viss del av lokalen är till dans avdelad; samt att vid varuspel nöjesskatt icke skall erläggas för den del av inkomsten, som representerar varans värde, dock att avdrag härför får ske till högst trettiotre och en tredjedels procent av omsättningens bruttobelopp»;

4) motionen nr 276 i andra kammaren av fru *Rönn-Christiansson* och herr *Brädefors*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 271 med förslag till förordning om nöjesskatt m. m.»; samt

5) motionen nr 287 i andra kammaren av herr *Nolin m. fl.*, i vilken hem-ställts, »att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om nöjesskatt m. m. ville besluta, dels att nämnda förordning endast göres giltig t. o. m. den 30 juni 1941; dels att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning och förslag till 1941 års lagtima riksdag om sådan omläggning av nöjesskatten, att denna efter en viss över-gångstid helt förståtligas.»

I samband med förevarande proposition har utskottet jämväl förehaft de till utskottets behandling överlämnade, vid riksdagens början väckta lika-lydande motionerna nr 73 i första kammaren av herr *Löfvander m. fl.* och nr 175 i andra kammaren av herr *Pettersson* i Rosta *m. fl.*, däri hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring i kungl. förordningen av den 30 maj 1919 om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa of-fentliga nöjestillställningar att travtävlingar och kapplöpningar beskattas enligt förordningens 1 § a)».

Beträffande motiveringen för de i motionerna framlagda förslagen tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Till utskottet ha i anledning av förevarande proposition inkommit dels en den 27 maj 1940 dagtecknad skrift av Svenska travsportens centralför-bund och Jockeyklubben i Stockholm, dels ock en skrift av den 29 i samma månad av Föreningen Sveriges ambulerande tivolirörelse.

Förordningen äger icke heller tillämpning å nöjestillställning, anordnad av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm å lokal, som stadigvarande begagnas för teaterns verksamhet i huvudstaden. Om avgift

för sådan nöjestillställning gälla särskilda föreskrifter, innebärande bland annat att influtna medel skola användas för dessa teatrar verksamhet enligt Kungl. Maj:ts bestämmande.

Genom kungörelse den 16 juli 1919 (nr 529) ha närmare föreskrifter meddelats rörande tillämpningen av förutnämnda förordning. Där kommun ej annorlunda bestämmer, tillkommer det enligt kungörelsen den myndighet, som har att verkställa uppbörd av kommunalutskylder, att i enlighet med gällande grunder fastställa beloppet av nöjesskatt samt att uppbära sådan skatt.

I proposition nr 86 till urtima riksdagen 1939/40 föreslogs av statsfinansiella skäl införande jämväl av en statlig nöjesskatt. Sedan riksdagen bifallit förslaget (skrivelse nr 106), utfärdades förordning om statlig nöjesskatt den 22 december 1939 (nr 931), vilken förordning trädde i kraft den 1 januari 1940 och gäller till och med den 30 juni 1941. Statlig nöjesskatt utgår för nöjestillställning, som avses i förutnämnda förordning den 30 maj 1919 eller å vilken denna förordning eljest äger tillämpning. Statlig nöjesskatt utgår emellertid allenast i kommun, där avgift enligt 1919 års förordning uttages eller där först efter ingången av december månad 1939 beslutats upphörande av sådan avgift. Statlig nöjesskatt upptages i form av skatt på biljett, där sådan utlämnas, men beräknas eljest å bruttobeloppet av influtna inträdesavgifter eller andra motsvarande avgifter. Skatten utgår med 5 öre för varje påbörjat belopp av 50 öre utav biljettpriset eller, för det fall att biljett icke utlämnas, med 10 procent av bruttobeloppet av influtna avgifter. Beträffande nöjestillställning, som äger rum uteslutande för välgörande eller allmännyttigt ändamål, må vederbörande länsstyrelse medgiva befrielse från utgörande av statlig nöjesskatt eller skattebeloppets användande för det ändamål, till vars främjande tillställningen anordnats. Uppbörd av den statliga nöjesskatten åligger den myndighet, som har att uppbära avgifter enligt 1919 års förordning. I kommun, där efter ingången av december månad 1939 beslutats upphörande av sådan avgift, skall uppbörden fullgöras av den myndighet, som har att verkställa uppbörd av kommunalutskylder.

Den 22 december 1939 utfärdades även kungörelse (nr 932) med föreskrifter rörande tillämpningen av förordningen om statlig nöjesskatt. Enligt dessa föreskrifter har uppbördsmyndigheten att månadsvis avgiva redovisning till länsstyrelsen för den statliga nöjesskatten. Länsstyrelserna ha tillsyn över bestämmelsernas efterlevnad och kunna ålägga den, som undgått vederbörlig skattedebitering, att utgiva skatt.

I den skrivelse, vari riksdagen anmälde sitt beslut med anledning av propositionen om införande av statlig nöjesskatt, anhöll emellertid riksdagen även, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om utredning — under beaktande av vad som anförts i första särskilda utskottets utlåtande i ämnet (nr 73) — rörande en revision av bestämmelserna om beskattning av offentliga nöjestillställningar samt till 1940 års riksdag framlägga de förslag, till vilka utredningen kunde föranleda. På därom gjord hemställan bemyndigade Kungl.

Maj:t den 9 januari 1940 chefen för finansdepartementet att tillkalla en sakkunnig att inom departementet biträda med den av riksdagen begärda utredningen. Med stöd av detta bemyndigande uppdrog departementschefen den 31 januari 1940 åt borgmästaren J. Laurin att verkställa utredningen. Med skrivelse den 29 februari 1940 överlämnade den sakkunnige till departementschefen en »P. M. angående nöjesskatt» jämte förslag till förordning om nöjesskatt, förordning om uttagande av särskild avgift vid nöjestillställning, anordnad av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm, samt kungörelse med tillämpningsföreskrifter till förordningen om nöjesskatt.

Efter remiss avgåvos yttranden över promemorian av åtskilliga myndigheter och organisationer med flera.

Utredningsmannens förslag.

Vad angår förslagets allmänna grunder har såsom en allmän förutsättning vid förslagets utarbetande ansetts gälla, att kommunernas möjligheter till skatteinkomster av nöjestillställningar icke böra väsentligen rubbas och att statsverket samtidigt skall uttaga en skatt härå av ungefärligen samma omfattning som nu. Att den statliga beskattningen endast gäller i de kommuner, som funnit anledning uttaga kommunal nöjesskatt, är — framhåller utredningsmannen — uppenbarligen icke tillfredsställande vare sig ur principiella eller ur mera praktiska synpunkter. Å andra sidan synes det avgjort ändamålsenligast, om icke nödvändigt, att den statliga beskattningen anknyses till den kommunala uppbörden av nöjesskatt. Då det vidare synes varken rimligt eller klokt att ålägga kommunerna att uppbära en statsskatt av detta slag utan att de själva ha något direkt intresse av samma uppbörd, blir slutsatsen den, att även den kommunala nöjesbeskattningen bör göras obligatorisk, om än med bibehållen möjlighet för kommunerna att i begränsad omfattning besluta åtgärder som äro ägnade att minska kommunens skatteintresse. Om man således för hela riket skall ha en obligatorisk både kommunal och statlig nöjesbeskattning samt uppbörden lägges å de kommunala myndigheterna, ligger det tydligen närmast till hands att genomföra en enhetlig nöjesskatt, vilken uppbäres av kommunerna och av vilken kommunerna sedan äro skyldiga att redovisa en procentuell andel till statsverket.

Beträffande skattetaxornas allmänna konstruktion uppvisar utredningsmannen de stora praktiska olägenheter, som vidlåda gällande »hoppande» skatteskalor, samt framhåller, att en procentuell skatt, beräknad å bruttobiljettpriset, är att föredraga. Detta system behöver icke innebära, att skatteprocenten sättes lika för billigare och dyrare biljetter. En enkel skiktskala kan lätt konstrueras på det sätt att skatten sättes till viss procent upp till ett visst belopp och till en högre procent å *överskjutande* belopp. Systemet att skatten i allmänhet beräknas per biljett bör bibehållas.

Vid behandlingen av frågan om skattetaxornas belopp och de skattepliktiga nöjernas fördelning å taxorna har utredningsmannen med hänsyn till *biografernas* dominerande betydelse för nöjesskattens avkastning — 64 % av hela den kommunala nöjesskatten under 1939 — utgått från för dessa nu gällande skattesats. En jämförelse med denna samt den utgångspunkten, att skalan i stort sett bör ansluta sig till den nuvarande skalans nivå, har givit utredningsmannen anledning att för *biografernas* vidkommande föreslå en skattesats, betecknad taxa II, av 15 % av biljetternas bruttopris upp till 1 krona samt 30 % å överskjutande belopp.

Vad därefter angår *teaterföreställningar* ha dessa ansetts fortfarande böra beskattas enligt en något lägre taxa än *biograferna*. Då de höga biljettpriserna för teatrarna i motsats till *biograferna* ha en dominerande betydelse, bör detta enligt promemorian komma till uttryck genom att denna lägre taxa, benämnd taxa I, icke göres progressiv, och skatten bör avvägas så att den innebär någon lindring i den nuvarande beskattningen. Härutinnan föreslås en skatt av 15 % av bruttopriset.

Konserter o. dyl. föreslås allttjämt bliva jämställda med teatrarna.

Utredningsmannen erinrar, att all *icke professionell idrott*, fränsett boxning, nu hör till taxa I, och finner icke anledning till annan ändring i detta avseende, än att boxningens undantagsställning bör upphöra.

Till en särskild taxa III anses allttjämt böra hänföras i stort sett alla de *nöjeställningar av övriga slag*, som nu beskattas enligt den högsta skalan. Här föreslås en beskattning med 20 % av bruttopriset till 50 öre samt 30 % av överskjutande belopp. Detta innebär, fränsett något prisläge, en skattelindring i prislägen upp till 1:10 kr. men därefter skattehöjningar.

I promemorian anmärkes, att *hästsporttävlingar* för närvarande höra under den högsta taxan, ett förhållande vari ändring påyrkats i ett flertal framställningar och motioner under årens lopp. Utredningsmannen finner det naturligt att — därest hästsporttävlingar anses böra komma i åtnjutande av skattelindring — dessa tävlingars beskattning likställas med idrottens. Så har skett i det vid promemorian fogade författningsförslaget. Skäl till tvekan rörande en sådan åtgärd synes emellertid enligt utredningsmannens mening föreligga.

Utredningsmannen berör i detta sammanhang en ifrågasatt *differentiering av beskattningen å biografföreställningar* på sådant sätt, att svensk film skulle beskattas mindre än utländsk i syfte att stödja inhemsk filmproduktion. Yrkandena i sådan riktning förtjäna enligt utredningsmannens mening utan tvivel beaktande men undandraga sig hans mera bestämda bedömande, enär frågan är beroende av de åtgärder, som statsmakterna på annat sätt önska och kunna genomföra för att begränsa den dyrbara importen av utländsk film. I författningsförslaget har därför upptagits en enhetlig skatt. I promemorian har emellertid angivits, på vad sätt en differentiering skulle kunna genomföras.

Vad till sist angår skattens fördelning mellan stat och kommun föreslås att staten skall erhålla hälften av den nya nöjesskatten, vilket — på sätt närmare belyses av i promemorian angivna siffror — innebär någon minskning av kommunandelen i förhållande till gällande bestämmelser. En sådan lösning, yttrar utredningsmannen, har enkelheten för sig och det kan knappast anses för kommunerna ogynnsamt, om den under de sista årtiondena gång efter annan väckta frågan om nöjesskattens förändring från helt kommunal till helt statlig skatt på ett sådant sätt kan finna sin lösning.

Departementschefen.

Efter en redogörelse för de avgivna yttrandena (sid. 11—25 i propositionen) har *departementschefen* beträffande nu angivna huvudpunkter i utredningsmannens förslag anfört följande:

»Vid upprättandet av det förslag om statlig nöjesbeskattning, som förelades urtima riksdagen 1939/40, måste avgörande betydelse tillmätas rent praktiska synpunkter. Med hänsyn till det starka behovet av ökade statsinkomster gällde det då att söka åvägabringa en snabb och enkel lösning av denna skattefråga. De svagheter hos förslaget, som under sådana omständigheter icke kunde undvikas och mot vilka anmärkning riktades av första särskilda utskottet, påkallade även enligt min mening en fortsatt utredning, vilken uppenbarligen även borde omfatta den kommunala nöjesbeskattningen för att möjliggöra ett obundet och allsidigt bedömande av frågan om nöjesbeskattningens utformning.

Den nu verkställda utredningen har, såsom den föregående framställningen giver vid handen, resulterat i förslag om införande av en enhetlig, obligatorisk nöjesskatt, vilken skulle uppbäras av kommunerna och av vilken kommunerna sedan skulle vara skyldiga att redovisa en procentuell andel till statsverket.

Frånsett spörsmålet huruvida nöjesskatten överhuvud taget bör fördelas mellan stat och kommun och i så fall efter vilken grund fördelningen skall ske — en fråga till vilken jag i fortsättningen återkommer — ha förslagets nyss angivna huvudgrunder i flertalet av de avgivna yttrandena lämnats utan erinran. Även för egen del anser jag en nöjesbeskattning lämpligen böra i allt väsentligt utformas i enlighet med de linjer, som utredningsmannen föreslagit. Endast beträffande vissa detaljer torde, med anledning av vad som förekommit under remissbehandlingen, jämkningar böra vidtagas. Från några håll har anmärkts, att om också den föreslagna lösningen under rådande krisförhållanden finge anses motiverad, en lagstiftning på området icke borde givas definitiv karaktär. Tillräckliga skäl att tillmötesgå detta önskemål synas mig icke föreligga. Därest en nöjesbeskattning enligt nu föreslagna grunder vid återinträdandet av mera normala förhållanden skulle framstå såsom olämplig, torde det bliva tillfälle att upptaga frågan

till nytt övervägande även om beskattningen icke från början givits temporär giltighet.

Vad angår skattetaxornas konstruktion synes mig förslaget om en procentuell, i viss mån progressiv skatt beräknad å bruttobiljettpriset innefatta en praktisk och lämplig lösning. Förslaget i denna del har tillkommit för att avlägsna olägenheterna av de nu tillämpade »hoppande» skatteskalorna, vilka medföra en i hög grad ojämn skattebelastning och föranleda, att vissa biljettpriser överhuvud taget icke kunna tillämpas. Då från biografägarnas sida nu göres gällande, att det ingalunda vore nödvändigt att vilket bruttopris som helst skulle kunna väljas, må det framhållas, att nyssnämnda olägenheter tidigare med skärpa påtalats just från samma håll. Påståendet, att ojämnheten i skattebelastningen åtminstone för biografernas vidkommande icke skulle bli avlägsnad genom det nu föreslagna systemet, synes icke heller riktigt. Av bilaga 4 vid utredningsmannens promemoria framgår nämligen, att skatten enligt taxa II nu utgör 16.7 procent, då bruttobiljettpriset är 60 öre, och 26.7 procent redan vid närmast följande möjliga pris, nämligen 75 öre, för att därefter åter sjunka och stiga i oregelbunden följd. Enligt förslaget skulle däremot skattens procentuella andel av biljettpriset på ett obetydligt undantag när jämnt stiga från 15 procent för att först vid ett så högt bruttopris å biljetten som 3 kronor 90 öre komma upp till 26.2 procent.

Beträffande skattetaxornas belopp finner jag utredningsmannens förslag innefatta en lämplig avvägning. Vad angår de skattepliktiga nöjenas fördelning å taxorna föranleder förslaget härutinnan i hittills berörda delar ej annan erinran från min sida, än att tillräckliga skäl icke synas mig förebragta för den skattelindring, som utredningsmannen — ehuru med tvekan — ifrågasatt för hästsporttävlingar.

Redan av det sagda framgår, att jag för närvarande icke finner mig böra förorda någon differentiering av nöjesskatten vid förevisning av svensk respektive utländsk film. Visserligen äro även enligt min mening de skäl, som kunna andragas för att statsmakterna i någon form borde lämna stöd åt inhemsk filmproduktion, värda beaktande och jag vill heller icke bestrida, att ett dylikt stöd skulle kunna tänkas i form av en differentiering av nöjesskatten. Därest icke den internationella situationen på sista tiden så väsentligt omkastats, skulle jag därför icke ha varit obenägen att överväga en nedsättning av nöjesskatten vid förevisning av svensk film. En mycket väsentlig del av importen till vårt land av utländsk film torde emellertid ha blivit omöjliggjord och när denna import skall kunna återupptagas undandraget sig varje bedömande. Konkurrensen med utländsk film torde sålunda för närvarande sakna större betydelse för de inhemska filmproducenterna. Under sådana förhållanden finner jag frågan om stöd åt svensk film genom lättnad i nöjesbeskattningen böra ställas på framtiden.

Förslaget att jämnt fördela nöjesskatten mellan staten och kommunerna har, såsom den lämnade redogörelsen för remissyttrandena utvisar, livligt uppmärksamats av de hörda myndigheterna. Medan å ena sidan häv-

ats, att nöjesskatten borde helt förstatligas, har å andra sidan påyrkats, att betydligt mer än hälften skulle tillgodoföras kommunerna. Sistnämnda ståndpunkt har motiverats med att en hälftendelning icke skulle överensstämma med utredningsmannens egen utgångspunkt, nämligen att kommunernas möjligheter till skatteinkomster av nöjestillställningar icke borde väsentligen rubbas. Att någon mera väsentlig rubbning härutinnan skulle bli resultatet av en hälftendelning synes emellertid icke vara ådagalagt. I motsatt riktning pekar t. ex. resultatet av den undersökning, Stockholms stads kammarkontor företagit. Att förslaget kan komma att medföra någon ökning av statens andel synes mig i rådande statsfinansiella läge icke böra föranleda anmärkning. Att å andra sidan helt beröva kommunerna inkomsten av nöjesskatt finner jag icke böra ifrågakomma.»

Departementschefen har slutligen lämnat en kortfattad översikt över vissa detaljfrågor i förslaget till förordning om nöjesskatt, beträffande vilka frågor i de avgivna yttrandena erinringar framställts mot utredningsmannens ståndpunkt. I denna del tillåter sig utskottet hänvisa till propositionen (sid. 27—37).

Utskottets yttrande.

Utskottet ansluter sig till departementschefens uppfattning, att nöjesbeskattningen i allt väsentligt bör utformas i enlighet med de linjer, som föreslagits av utredningsmannen. I det skick dennes förslag efter vissa inom finansdepartementet vidtagna smärre jämkningar nu framlagts i propositionen, måste det anses innefatta en betydande förbättring av bestämmelserna rörande nöjesbeskattningen. De önskemål, som första särskilda utskottet vid urtima riksdagen 1939/40 framställde i dess av riksdagen godkända utlåtande nr 73 i anledning av den då framlagda propositionen om införande av statlig nöjesskatt, ha vunnit beaktande. De många mot varandra stridande intressen, som mötas på detta beskattningsområde, finner utskottet även ha i de flesta avseenden erhållit en lämplig avvägning. Otvivelaktigt kommer nöjeslivet, även i dess kulturellt värdefullaste former, att tämligen kännbart betungas av denna beskattning, men detta förhållande har med hänsyn till rådande finansiella läge icke kunnat föranleda tvekan från utskottets sida, att förslaget i huvudsakliga delar bör tillstyrkas. Endast på enstaka punkter har utskottet ansett sig kunna förorda vissa lättnader.

Vad först angår hästsporttävlingarna skulle, såsom den föregående redogörelsen utvisar, dessa enligt propositionen kvarstå i den högst beskattade gruppen av nöjestillställningar, medan utredningsmannen ifrågasatt, att de i likhet med icke professionell idrott skulle beskattas enligt den lägsta taxan. Utskottet har med hänsyn till betydelsen — icke minst under nuvarande förhållanden — av stöd åt svensk hästavel funnit sig böra förorda sådan

jämkning i förslaget till förordning om nöjesskatt, att hästsporttävlingar hänföres till taxa I.

Utskottet har vidare — bland annat med hänsyn till frågans ringa betydelse ur finansiell synpunkt — funnit sig kunna förorda befrielse från nöjesskatt för barn under 12 år, då fribiljett utlämnas av nöjesanordnaren.

Beträffande det motionsvis väckta förslaget, att vid beskattningen av s. k. varuspel värdet av till deltagarna utlämnade vinster skulle få avräknas från bruttoinkomsten, dock med högst en tredjedel av denna inkomst, finner utskottet jämväl en dylik lättnad i beskattningsreglerna motiverad. Gentemot förslaget kunde visserligen invändas, att detsamma skulle innefatta en avvikelse från principen, att skatt efter fastställda taxor skall utgå å erlagda avgifter för deltagande i offentliga nöjestillställningar och att ett beaktande av förslaget framdeles skulle medföra krav på undantag även i andra avseenden. När utskottet funnit sig böra förorda en lättnad i beskattningen på denna punkt, har detta emellertid icke föranletts av att de personer, som bedriva ifrågavarande verksamhet, ansetts böra gynnas framför andra kategorier av nöjesanordnare, utan av hänsyn till den betydelse varuspielen torde äga såsom ekonomiskt underlag för ett stort antal ideella sammanslutningar i landet. Utskottet vill erinra om att avgiften för deltagande i varuspel enligt lotteriförordningen icke får sättas högre än till 50 öre. Vid stigande inköpspris å de såsom vinster utlämnade varorna kunde marginalen, därest skatt skulle uttagas enligt det i propositionen framlagda förslaget, befaras bli så knapp, att anordningarna i fråga icke skulle lämna nöjaktig vinst, ett förhållande som i sin tur skulle vålla avbräck i de nämnda sammanslutningarnas verksamhet. Slutligen må framhållas, att varuspielen enligt en på åtskilliga håll tillämpad praxis hittills lämnats helt obeskattade, medan på vissa andra platser det av utskottet förordade tillvägagångssättet redan vunnit tillämpning.

I ett avseende har motionsvis framställts yrkande om utvidgning av den i propositionen föreslagna nöjesbeskattningen, nämligen beträffande den s. k. restaurantdansen. Härvid åsyftas icke sådana danstillställningar, till vilka särskild entréavgift upptages och för vilka nöjesskatt ostridigt skall erläggas, utan danstillställningar, vid vilka man har anledning förmoda, att restauratören genom pristillägg indirekt uttager en avgift. Utskottet ansluter sig i princip helt till den uppfattningen, att jämväl restaurantdansen bör beskattas. Otvivelaktigt möta emellertid — såsom departementschefen uttalat — praktiska svårigheter att nå dessa tillställningar med nöjesbeskattningen. Utskottet förutsätter dock att frågan ägnas fortsatt uppmärksamhet och att Kungl. Maj:t, därest en godtagbar lösning kan utfinnas, framlägger förslag för riksdagen.

Enligt 10 § av det vid propositionen fogade förslaget till förordning om nöjesskatt skulle kommun äga besluta, att nöjesskatten i kommunen skulle utgå med allenast åtta tiondelar av eljest gällande skattesatser. Motsvarande stadgande i 1919 års förordning torde ha utnyttjats av kommunerna allenast i sällsynta fall om ens någonsin. Utskottet finner stadgandet sakna

praktisk betydelse och därför kunna utgå. Denna ändring föranleder vissa redaktionella jämkningar jämväl av 11 och 13 §§, varjämte 11—16 §§ er-hålla ny numrering.

I övrigt finner sig utskottet böra förorda det i propositionen framlagda förslaget till förordning om nöjesskatt.

Förslaget till förordning om särskild avgift vid nöjestillställning, anordnad av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm, föranleder ingen erinran från utskottets sida.

Med det nu anförda har utskottet jämväl tagit ställning till de i motionerna väckta förslagen.

Utskottets hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts proposition nr 271 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas, och i anledning av de likalydande motionerna I: 73 och II: 175 samt motionen II: 273 ävensom med avslag å motionerna I: 227, I: 229, II: 276 och II: 287, måtte

1) antaga följande såsom utskottets förslag betecknade

F ö r s l a g

till

förordning om nöjesskatt.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För nöjestillställning, till vilken allmänheten har tillträde mot avgift, skall kommun, inom vars område tillställningen hålles, uttaga en särskild avgift, benämnd nöjesskatt, vilken fördelas mellan staten och kommunen på sätt nedan angives.

2 §.

Med nöjestillställning avses i denna förordning:

a) konsert, operaföreställning och annan musikalisk föreställning, dra-

2 §.

Med nöjestillställning avses i denna förordning:

a) konsert, operaföreställning och annan musikalisk föreställning, dra-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

matisk och litterär föreställning samt uppvisning i konstnärlig dans;

b) uppvisning eller tävling i icke professionell idrott;

c) biografföreställning;

d) cirkus-, varieté- och karabetsföreställning samt uppvisning eller tävling i professionell idrott;

e) bal, maskerad och annan dans-tillställning;

f) *hästkapplöpning och travkörning* samt uppvisning eller tävling med motorfordon, motorbåt eller luftfartyg;

g) förevisning av djur, trolleriföreställning, akrobatikföreställning samt förevisning av vaxkabinett, marionetteater och dylikt;

h) hållande av karusell, skjutbana, rutschbana, ringkastning samt andra liknande marknads- och tivolinöjen, i vilka allmänheten äger deltaga mot en efter deltagandets omfattning beräknad avgift.

Vad i denna förordning stadgas om ovan angivna nöjeställningar skall äga motsvarande tillämpning å andra nöjeställningar, vilka till sin art och sitt syfte äro jämförliga med de angivna.

Till nöjeställning hänföres icke tillställning, som tjänar vetenskapligt ändamål eller anordnas i undervisnings- eller uppfostringssyfte.

(Utskottets förslag.)

matisk och litterär föreställning samt uppvisning i konstnärlig dans;

b) uppvisning eller tävling i icke professionell idrott *samt hästkapplöpning och travkörning*;

c) biografföreställning;

d) cirkus-, varieté- och kabaretföreställning samt uppvisning eller tävling i professionell idrott;

e) bal, maskerad och annan dans-tillställning;

f) uppvisning eller tävling med motorfordon, motorbåt eller luftfartyg;

g) förevisning av djur, trolleriföreställning, akrobatikföreställning samt förevisning av vaxkabinett, marionetteater och dylikt;

h) hållande av karusell, skjutbana, rutschbana, ringkastning samt andra liknande marknads- och tivolinöjen, i vilka allmänheten äger deltaga mot en efter deltagandets omfattning beräknad avgift.

Vad i denna förordning stadgas om ovan angivna nöjeställningar skall äga motsvarande tillämpning å andra nöjeställningar, vilka till sin art och sitt syfte äro jämförliga med de angivna.

Till nöjeställning hänföres icke tillställning, som tjänar vetenskapligt ändamål eller anordnas i undervisnings- eller uppfostringssyfte.

3 §.

Denna förordning äger icke tillämpning å nöjeställning, anordnad av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm å lokal, som för teaterns verksamhet i huvudstaden stadigvarande begagnas. Om avgift för sådan nöjeställning är särskilt stadgat.

4 §.

Såsom nöjeställning, till vilken allmänheten äger tillträde, skall anses jämväl tillställning, till vilken tillträde är beroende av medlemskap i viss

*(Kungl. Maj:ts förslag.)**(Utskottets förslag.)*

förening eller av inbjudning, därest tillställningen uppenbarligen utgör del av en uteslutande eller väsentligen för anordnande av dylika tillställningar driven rörelse eller tillställningen eljest, såsom med avseende å sin omfattning eller de villkor, varunder tillträde lämnas, är att jämföra med tillställning, till vilken allmänheten har tillträde.

Anordnas tillställning av en till viss organisation ansluten förening, skall den omständigheten, att utom föreningens egna medlemmar jämväl medlemmar i andra till organisationen anslutna föreningar äga tillträde, icke förändra, att tillställningen skall vara att anse såsom sådan till vilken allmänheten har tillträde.

5 §.

Nöjesskatten upptages i form av skatt på biljett eller annat bevis, som berättigar till deltagande i nöjestillställning.

Skatten beräknas i förhållande till bruttopriset för varje biljett, inberäknat skatten, och utgör:

Taxa I: vid nöjestillställning, som avses i 2 § a) och b):

15 procent av biljettpriset;

Taxa II: vid nöjestillställning, som avses i 2 § c):

när biljettpriset icke överstiger 1 krona: 15 procent av biljettpriset;

när biljettpriset överstiger 1 krona: 15 procent av 1 krona samt 30 procent av återstoden av biljettpriset;

Taxa III: vid nöjestillställning, som avses i 2 § d), e), f), g) och h):

när biljettpriset icke överstiger 50 öre: 20 procent av biljettpriset;

när biljettpriset överstiger 50 öre: 20 procent av 50 öre samt 30 procent av återstoden av biljettpriset.

Uppgår skatten för biljett enligt denna beräkningsgrund till del av öre, avrundas skattebeloppet för biljetten till närmast högre hela öretal.

Är nöjestillställning sammansatt av delar, som falla under olika taxor, bestämmes skatten efter den del, som är den huvudsakliga.

6 §.

Såsom biljettpris anses det ordinarie priset för den tillställning, som är i fråga, utan hänsyn till förhöjning vid s. k. förköp eller till nedsättning för vissa grupper av deltagare eller därtill, att biljett utlämnas utan betalning (fribiljett).

Överstiger program- eller garderobsavgift, som avfordras deltagare i nöjestillställning såsom villkor för rätt till deltagandet, 25 öre, hänföres det överskjutande beloppet till biljettpriset.

Avser biljett ett flertal tillställningar (abonnemang) eller ett flertal personer (familjebiljett), beräknas skatt därå såsom för motsvarande antal biljetter för en tillställning eller en person. Har icke vid biljettens utlämnande bestämts, huru många tillställningar eller personer biljetten avser, beräknas skatten å biljetten till 20, 25 eller 30 procent av biljettpriset, beroende på om för tillställningarna skulle gälla taxa I, II eller III.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

7 §.

Skatt utgår icke:

a) för fribiljett, som utlämnas till begagnande av polismyndighet, ortens brandväsende eller den, som eljest å tjänstens vägnar skall närvara;

b) för fribiljett, som utlämnas till tidningsredaktion för recension eller anmälan av nöjestillställning, dock att sådan skattefrihet må åtnjutas för högst två biljetter till samma tidning för varje tillställning av enahanda beskaffenhet;

c) för fribiljett till nöjestillställning, som avses i 2 § a), då biljetten utlämnas till begagnande i studiesyfte.

c) för fribiljett till nöjestillställning, som avses i 2 § a), då biljetten utlämnas till begagnande i studiesyfte;

d) för fribiljett åt barn under 12 år.

8 §.

Medgives rätt att deltaga i nöjestillställning mot betalning, utan att biljett eller annat dylikt bevis utlämnas, men kan på annat sätt, såsom genom vändkors med räkneverk eller dylikt, tillförlitlig utredning vinnas om antalet inträdesavgifter jämte motsvarande friplatser i olika prislägen, må skatten därå beräknas såsom om biljett utlämnats.

Kan sådan utredning icke vinnas, beräknas skatten i förhållande till bruttobeloppet av influtna inträdesavgifter eller andra avgifter för rätt att deltaga i tillställningen till 20, 25 eller 30 procent därav, beroende på om för tillställningen skulle gälla taxa I, II eller III. Kan tillförlitlig utredning ej vinnas angående den verkliga bruttoinkomsten, uppskattas denna till bruttoinkomsten vid utsålt hus eller efter annan lämplig beräkningsgrund.

I fråga om marknads- och tivolinöjen, som avses i 1 § andra stycket lotteriförordningen den 19 maj 1939, skall skatten beräknas å bruttoinkomsten med avdrag av värdet av de vinster, som utlämnats till deltagarna. Nämda avdrag må dock högst utgöra en tredjedel av bruttoinkomsten.

9 §.

För nöjesskattens inbetalande svarar den, som anordnar nöjestillställningen.

10 §.

Kommun må besluta, att nöjesskatten i kommunen skall utgå med allenast åtta tiondelar av de i 5, 6 och 8 §§ angivna procentsatserna.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

11 §.

Det åligger kommun att inleverera till statsverket hälften eller, därest kommunen fattat beslut enligt 10 §, fem åttondelar av influten nöjesskatt.

10 §.

Det åligger kommun att till statsverket inleverera hälften av influten nöjesskatt.

12 §.

Äger nöjestillställning rum uteslutande för välgörande eller allmännyttigt ändamål, må länsstyrelsen, när kommunen det tillstyrkt, medgiva befrielse från nöjesskatten eller skattebeloppets användande för det ändamål, till vars främjande tillställningen anordnats.

Lämnas ej sådant medgivande av länsstyrelsen eller är fråga om nöjestillställning av annat slag, må kommunen, när skäl därtill äro, medgiva, att den kommunen tillkommande andelen av skatten återbetalas att användas på sätt i första stycket sägs.

11 §.

Äger nöjestillställning rum uteslutande för välgörande eller allmännyttigt ändamål, må länsstyrelsen, när kommunen det tillstyrkt, medgiva befrielse från nöjesskatten eller skattebeloppets användande för det ändamål, till vars främjande tillställningen anordnats.

Lämnas ej sådant medgivande av länsstyrelsen eller är fråga om nöjestillställning av annat slag, må kommunen, när skäl därtill äro, medgiva, att den kommunen tillkommande andelen av skatten återbetalas att användas på sätt i första stycket sägs.

13 §.

Det ankommer inom kommunen å den myndighet, som har att verkställa uppbörd av kommunalutskylder, att i enlighet med gällande grunder fastställa nöjesskattens belopp samt uppbära denna.

De som utöva kommunens beslutanderätt må överlåta åt nämnda myndighet eller åt annan nämnd eller styrelse att å kommunens vägnar besluta i sådana frågor, som avses i 12 §.

12 §.

Det ankommer inom kommunen å den myndighet, som har att verkställa uppbörd av kommunalutskylder, att i enlighet med gällande grunder fastställa nöjesskattens belopp samt uppbära denna.

De som utöva kommunens beslutanderätt må överlåta åt nämnda myndighet eller åt annan nämnd eller styrelse att å kommunens vägnar besluta i sådana frågor, som avses i 11 §.

14 §.

Äger nöjestillställning rum inom två eller flera kommuner och kunna uppbördsmyndigheterna i dessa kommuner ej överenskomma om nöjesskat-

13 §.

Äger nöjestillställning rum inom två eller flera kommuner och kunna uppbördsmyndigheterna i dessa kommuner ej överenskomma om nöjesskat-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

tens uttagande och fördelning, har vederbörande länsstyrelse att på framställning därom förordna. Höra kommunerna under olika länsstyrelser, bestämma dessa gemensamt.

15 §.

I fråga om nöjestillställning, som hålles inom municipalsamhälle eller inom köping som ej utgör egen kommun, skall vad i denna förordning sägs om kommun äga motsvarande tillämpning å municipalsamhället eller köpingen.

16 §.

Erforderliga föreskrifter om inbetalning och indrivning av nöjesskatt, om kontroll över skattens utgörande samt om ordningen för anförande av besvär över ålagd eller uttagen skatt meddelas av Kungl. Maj:t.

(Utskottets förslag.)

tens uttagande och fördelning, har vederbörande länsstyrelse att på framställning därom förordna. Höra kommunerna under olika länsstyrelser, bestämma dessa gemensamt.

14 §.

I fråga om nöjestillställning, som hålles inom municipalsamhälle eller inom köping som ej utgör egen kommun, skall vad i denna förordning sägs om kommun äga motsvarande tillämpning å municipalsamhället eller köpingen.

15 §.

Erforderliga föreskrifter om inbetalning och indrivning av nöjesskatt, om kontroll över skattens utgörande samt om ordningen för anförande av besvär över ålagd eller uttagen skatt meddelas av Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft å dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, från och med vilken dag förordningen den 30 maj 1919 (nr 256) om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar samt förordningen den 22 december 1939 (nr 231) om statlig nöjesskatt skola upphöra att gälla.

Sistnämnda båda förordningar skola dock alltjämt gälla i fråga om nöjestillställningar, som ägt rum före denna förordnings ikraftträdande, ävensom i fråga om biljett, som före ikraftträdandet sålts att gälla för ett flertal tillställningar, av vilka minst en äger rum före samma tidpunkt.

2) antaga följande vid propositionen fogade

Förslag

till

förordning om särskild avgift vid nöjestillställning, anordnad av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm.

Härigenom förordnas som följer:

För nöjestillställning, anordnad av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm å lokal, som för teaterns verksamhet i huvudstaden stadigvarande begagnas, skall uttagas särskild avgift, vilken skall beräknas enligt de grunder, som jämlikt förordningen om nöjesskatt tillämpas för andra nöjestillställningar av motsvarande slag i Stockholm.

Influtna avgifter användas för de kungl. teatrarnas verksamhet enligt Kungl. Maj:ts bestämmande.

Kungl. Maj:t utfärdar ock de närmare föreskrifter, som för förordningens tillämpning i övrigt må finnas erforderliga.

Denna förordning träder i kraft å dag, som av Kungl. Maj:t bestämmes, från och med vilken dag förordningen den 21 december 1923 (nr 448) om uttagande av särskild avgift vid nöjestillställning, anordnad av kungl. teatern eller kungl. dramatiska teatern i Stockholm, skall upphöra att gälla.

Stockholm den 4 juni 1940.

På bevillningsutskottets vägnar:

IVAR ANDERSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sköldén, Sjödahl, Elon Andersson, Velandér, Gustaf Björkman, Robert Berg, Sylwan, Herman Ericsson, Franzon och Witzell; samt

från andra kammaren: herrar Anderson i Norrköping, Lövgren, Olsson i Gävle, Andersson i Dunker, Sandberg, Werner i Hultsfred, Eklund, Hagberg i Malmö, Kilbom, Andersson i Vigelsbo och Bäckman.

Särskilt yttrande

av herrar *Sjödahl, Elon Andersson, Velandar, Björkman, Sylwan, Herman Ericsson, Franzon, Hagberg* och *Bæckman*, som anförde:

»Vad angår fördelningen av nöjesskatten mellan staten och kommunerna ha vi icke funnit anledning till erinran mot den i propositionen föreslagna hälftindelningen. Emellertid ha vi ansett det i vissa remissyttranden framförda yrkandet, att kommunerna skulle erhålla särskild ersättning för uppbörden av den statliga andelen av skatten, värt beaktande. Vi ha dock icke funnit oss böra för närvarande föreslå någon ändring härutinnan i det i propositionen framlagda förslaget, men förutsätta att frågan ägnas uppmärksamhet, sedan närmare erfarenhet vunnits om verkningarna av det nu föreliggande förslaget.»
